

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ №18

София, 5 октомври 1995 г.

(обн., ДВ, бр. 93 от 20 октомври 1995 г.)

Конституционният съд в състав:

Председател: Асен Манов

Членове: Младен Данаилов

Иван Григоров

Милчо Костов

Пенчо Пенев

Цанко Хаджистойчев

Тодор Тодоров

Станислав Димитров

Александър Арабаджиев

Николай Павлов

Георги Марков

Димитър Гочев

при участието на секретар-протоколита Енита Еникова, в закрито заседание, проведено на 5 октомври 1995 г., разгледа к.д. № 16/1995 г., докладвано от съдията Цанко Хаджистойчев.

Делото е образувано на 15 юни 1995 г. по искане на 50 народни представители от 37-ото Народно събрание за установяване на противоконституционност на Закона за ратифициране на Споразумението между правителството на Република България и правителството на Руската федерация за сътрудничество в областта на превантивната дейност за предотвратяване и намаляване на последствията от промишлени аварии,

катастрофи и стихийни бедствия и ликвидирането на последствията от тях (ДВ, бр. 31 от 1995 г.).

Подателите на искането, на първо място, сезират Конституционния съд да установи противоконституционност поради несъответствие с Конституцията на споразумението, ратифицирано с посочения закон. Според тях международният договор съдържа клаузи, които са в противоречие с чл. 84, т. 11 от Конституцията.

На второ място, те молят да се обяви за противоконституционен ратификационният закон с оглед неговото приемане. Поддържа се, че той е бил приет, без да са били спазени изискванията на чл. 81, ал. 1 от Конституцията. Изтъква се в искането, че при гласуването не са присъствали повече от половината народни представители, като "в действителност те са били по-малко от половината (не повече от 114)", поради което ратификационният акт не може да се счита за приет.

С определение от 22 юни 1995 г. Конституционният съд конституира за заинтересувани страни по делото Народното събрание, президента, Министерския съвет и Министерството на външните работи. На тях и на подателите на искането се даде възможност в 14-дневен срок да изложат своите становища по допустимостта и съществуването на спора. От всички постъпиха писмени становища с изключение на Министерството на външните работи.

В становището си подателите на искането излагат допълнителни съображения по допустимостта и по въпроса за валидността на ратификационния акт. Прави се довод, че кворумът следва да бъде налице в момента на гласуването, като се отчита с компютърните данни. Позовават се на чл. 39 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС). Посочва се за противоконституционна презумпцията, според която кворумът се счита налице през цялото заседание до края, щом е бил регистриран при откриване на заседанието.

С писмо от 10.VII.1995 г. Народното събрание изпрати становище на Комисията по опазване на околната среда и по водите при Народното събрание. Според становището искането е недопустимо "поради колизия с чл. 149, ал. 1, т. 4 от Конституцията" и не следва да се разглежда по същество. Има се предвид искането относно ратифицирания международен договор. Същевременно становището се спира и на твърденията за липса на кворум - счита, че не са верни.

В становището на президента се поддържа, че искането е допустимо. Посочва се, че въпросът за сезиране на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 4 от Конституцията е от областта на дискреционните правомощия на лицата по чл. 150, ал. 1 от Конституцията и няма конституционна или законова пречка "това да стане и след акта за ратификация на парламента, ако има сериозни основания да се търси решение на КС". Отношение по съществото на искането не се изразява.

Становището на Министерския съвет се отнася както за допустимостта, така и по съществото на искането. Изтъква се, че разпоредбата на чл. 149, ал. 1, т. 4 от Конституцията изключва възможността за прилагане на чл. 149, ал. 1, т. 2 по отношение на международните договори, ратифицирани от Народното събрание със закон. Макар да счита искането за недопустимо, становището взема отношение и по съществото на спора, като поддържа, че ратифицираното споразумение е в съответствие с Конституцията. Позовава се на Решение № 6 от 1994 г. на Конституционния съд. По отношение на искането за обявяване на ратификационния акт за противоконституционен с оглед неговото приемане становището на Министерския съвет не казва нищо.

Конституционният съд с определение от 27 юли 1995 г. отклони искането за установяване на противоконституционност на ратифицираното споразумение като недопустимо. Мотивировката е, че съдът не е

компетентен да се произнася по международни договори след ратификацията им - аргумент от чл. 149, ал. 1, т. 4 от Конституцията.

Със същото определение Конституционният съд допусна за разглеждане по същество искането за установяване на противоконституционност на ратификационния акт на Народното събрание с оглед неговото приемане. Даде се възможност на заинтересуваните страни и на подателите на искането да представят допълнителни становища. Становище постъпи само от Комисията по опазване на околната среда и по водите при Народното събрание, изпратено от Народното събрание. В него се поддържа тезата за отхвърляне на искането.

Като доказателство по делото са приети стенограмите от пленарното заседание на Народното събрание, в което е гласуван оспореният закон, както и данните на компютризираната система за гласуване.

За да се произнесе по искането, Конституционният съд взе предвид следното:

Проектозаконът за ратифициране е приет на две гласувания, които са били явни и са проведени в едно заседание - 22.03.1995 г. Стенограмата от заседанието на Народното събрание показва, че първото от тях е с резултат: гласували общо 124 народни представители, от които за - 115, против - 9, въздържали се - няма. Това гласуване не се оспорва.

Твърденията за нарушение на чл. 81, ал. 1 от Конституцията се отнасят за второто гласуване. За него се твърди, че е проведено, без да има кворум, тъй като присъстващите не били повече от 114 народни представители. Този довод за липса на кворум подателите на искането правят въз основа на компютърните данни за гласуване № 37 на 22.03.1995 г., позовавайки се на чл. 39 ПОДНС.

Разбирането, че кворумът при гласуването трябва да се отчита с компютризираната система, да се определя от компютърните резултати от

гласуването, е погрешно. Позоваването на чл. 39 ПОДНС не подкрепя тезата на искането.

Разпоредбата на чл. 39 ПОДНС има предвид проверката на кворума, която трябва да бъде извършена, за да се открие заседанието, както и след всяка почивка или прекъсване, за да може то да продължи. При гласуването положението е друго.

При явното гласуване, когато то се извършва чрез компютризираната система (чл. 54, ал. 2, т. 1 ПОДНС), както е било в процесния случай, компютърните данни служат, за да се установи резултатът от гласуването. От тях не могат да се правят констатации и изводи за кворума. Това е така, защото те дават броя на гласувалите, а не броя на присъстващите в залата народни представители, някои от които може да не са гласували.

Съгласно чл. 81, ал. 1 от Конституцията Народното събрание може да заседава и приема своите актове, когато присъстват повече от половината народни представители. В съответствие с конституционната разпоредба чл. 58, ал. 1 ПОДНС гласи, че предложението се смята за прието, ако за него са гласували повече от половината присъстващи народни представители.

Според § 5 от допълнителните разпоредби на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание под "присъстващи" при явно гласуване се разбира броят на народните представители, които се намират в заседателната зала в момента на гласуване. Разпоредбата не е нова и възпроизвежда § 4 от допълнителните разпоредби на предишния Правилник за организацията и дейността на Народното събрание (ДВ, бр. 105 от 1991 г.).

Компютърните данни действително показват, че във второто гласуване на проектозакона за ратифициране са участвали 114 народни представители, както посочва искането. Това обаче не означава броят на народните представители, които са били в залата в момента на гласуването.

Броят на присъстващите е релевантен за преценката, дали са спазени изискванията на чл. 81, ал. 1 от Конституцията, респ. чл. 58, ал. 1 ПОДНС.

От стенограмата от заседанието (№ 247.3) се установява, че в залата в момента на това гласуване са присъствали общо 126 народни представители. Отражено е изрично, че освен гласувалите 114 в залата са били и 12 народни представители, които не са гласували. Няма данни, нито дори твърдения за оспорване както на процедурата по гласуването или резултата от него с оглед чл. 59, ал. 2 ПОДНС, така и на самата стенограма по реда на чл. 61 ПОДНС.

Конституционният съд е имал възможността да се произнесе по подобен случай по искане, съдържащо твърдения за нарушение на чл. 81, ал. 2 от Конституцията - Решение № 3 по к.д. № 2 от 1993 г. (ДВ, бр. 29 от 1993 г.). В решението е прието, че при преценката за конституционносъобразността на процедурата при гласуване и приемане на актовете на Народното събрание съдът изхожда от данните в стенографските протоколи за заседанията на Народното събрание. Той не може да открива производство по тяхното оспорване. Стенографските протоколи са официални документи и имат доказателствена сила за отразените в тях изявления, обстоятелства и констатации, вкл. за броя на присъстващите народни представители (кворум), за броя на гласувалите "за", "против" или "въздържали се" и др., които констатации могат да бъдат правени само от Народното събрание. Конституционният съд счита, че няма основание да промени това свое схващане.

Стенограмите от заседанието на Народното събрание, проведено на 22.ІІІ.1995 г., изразяват, че както при първото, така и при второто гласуване на проектозакона за ратифициране са присъствали в пленарната зала повече от половината народни представители. Със силата на официален документ на Народното събрание, който, както се посочи, не е бил оспорен и не подлежи на оспорване пред Конституционния съд, стенографският

протокол доказва, че ратификационният закон е бил приет при наличието на кворум.

Конституционният съд намира, че нарушение на чл. 81, ал. 1 от Конституцията или на друга конституционна норма, регламентираща процедурата по приемане на актовете на Народното събрание, няма.

По тези съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията Конституционният съд

РЕШИ:

Отхвърля искането на 50 народни представители от 37-ото Народно събрание за обявяване на Закона за ратифициране на Споразумението между правителството на Република България и правителството на Руската федерация за сътрудничество в областта на превантивната дейност за предотвратяване и намаляване на последствията от промишлени аварии, катастрофи и стихийни бедствия и ликвидирането на последствията от тях (ДВ, бр. 31 от 4 април 1995 г.) за противоконституционен.

Председател: Асен Манов